

A VERSENYPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSOK

BIZOTTSÁG

ÁLLAMI TÁMOGATÁS – CSEHORSZÁG

C 19/07 (ex N 32/07) sz. állami támogatás – A KKV-k rövid lejáratú exporthiteleinek nemfizetési kockázat elleni biztosítása – Export Guarantee and Insurance Corporation (EGAP)

Felhívás észrevételek benyújtására az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése értelmében

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2007/C 205/09)

A Bizottság 2007. június 27-én kelt levelében, amelynek eredeti nyelvű másolata ezen összefoglaló végén található, értesítette a Cseh Köztársaságot az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárást megindító határozatáról a fent említett támogatási intézkedések miatt.

Az érdekelt felek észrevételeiket ezen összefoglaló és az azt követő levél közzétételét követő egy hónapon belül nyújthatják be az alábbi címre:

European Commission (Európai Bizottság)
Directorate-General for Competition (Versenypolitikai Főigazgatóság)
State Aid Greffe (Állami Támogatások Hivatala)
B-1049 Brüsszel
Fax: (32-2) 296 12 42

Ezeket az észrevételeket továbbítják a Cseh Köztársasághoz. A megjegyzéseket benyújtó érdekelt fél azonoságának bizalmas kezelését írásban, a kérés indokainak megjelölésével kérheti.

AZ ÖSSZEFOGLALÁS SZÖVEGE

A Bizottság által kezdeményezett eljárás tárgyát képező intézkedés leírása

A Cseh Köztársaság rövid lejáratú exporthitel biztosítást kíván nyújtani a cseh KKV-k számára az EGAP (exportgarancia- és biztosítási társaság) nemzeti exporthitel ügynökségen keresztül.

Az EGAP – a Cseh Köztársaság nemzeti exporthitel ügynöksége – saját nevében és saját számlája terhére jár el. Kötelezettségeinek teljesítését a vonatkozó jogszabályoknak⁽¹⁾ megfelelően az állam garantálja. A biztosított hitelek fennálló kinnlevőségét egy különleges alapból fedezik, amely biztosítja a vállalkozás fizetőképességét a tevékenységéből eredő kötelezettségei teljesítése során. Az alapot a biztosítási díjból származó bevétel, a nyereség és az állami költségvetési előirányzat teszi ki.

⁽¹⁾ Lásd 2.5. Jogonalap.

Az EGAP mint biztosító tevékenykedik, vállalja az összes hitelkockázatot és kifizeti a kárigényeket a kötvénytulajdonosoknak. Az EGAP magánszférában működő közvetítőkön keresztül biztosítási termékeket szolgáltat a cseh KKV-k számára. A közvetítő – amely lehet bármely kereskedelmi biztosítótársaság – értékesíti és kezeli a biztosítási szerződéseket, a kapcsolódó költségeket és az [...] (*) %-os profitráta alapján kiszámított ésszerű haszonkulcsot tükröző közvetítési díj fejében.

A hitelkockázat piacának e szegmensét támogatva a Cseh Köztársaság meg kívánja alapozni az önálló magán hitelbiztosítási piacot a KKV-k számára.

A rövid lejáratú exporthitel biztosítási program célpontjai azok a cseh KKV-k, amelyek éves exportforgalma nem haladja meg a 2 millió EUR-t (a továbbiakban: KKV-k < 2 millió). Sem a minimális forgalom, sem a minimális ügyfélszám nincs előírva. A program felbecsülhetően 501–1 000 kedvezményezettet támogat majd. A biztosítás fedezi a meghitelezett áruszállításból és/vagy szolgáltatásnyújtásból származó követelésekkel kapcsolatos nemfizetési kockázatokat.

(*) Bizalmas információk.

A cseh hatóságok szerint a rövid lejáratú exporthitel biztosítás KKV-kra vonatkozó cseh piacát súlyos hiány jellemzi, amely abból adódik, hogy az ügyfél portfólió diverzifikációja a kevés vásárlóra (kockázatra) alacsony mértékű, a biztosított mennyiségek összege alacsony és így a beszedett biztosítási díjak összege is alacsony. Ezen felül a tulajdonosok és a vezetők pénzügyi tapasztalatának hiánya, a hitelkockázati biztosítás módszereinek hiányos ismerete megnöveli az igazgatási és értékesítési költségeket, amelyek a számos szétszórta elhelyezkedő kis- és középvállalkozással való kontaktusfelvételtől és a rövid lejáratú exporthitel biztosítás előnyeinek ismertetéséből adódnak. A fenti okok miatt a hitelbiztosítók a KKV-k < 2 millió piacát nem tekintik nyereségesnek.

A biztosítási program a 23/2006 Sb. törvényen alapul, amely tükrözi EK-Szerződés 93. cikkének (1) bekezdése értelmében a Szerződés 92. és 93. cikkének a rövid lejáratú exporthitel biztosításra történő alkalmazásáról szóló, tagállamokhoz címzett bizottsági közlemény (a továbbiakban: a közlemény) módosítása által bevezetett szabályokat.

Az intézkedés időtartama a Bizottság jóváhagyásától számított két évre korlátozódik.

A cseh hatóságok megerősítették, hogy a program önfinanszírozása a biztosított vállalkozásoktól beszedett biztosítási díjakon keresztül valósul meg. A cseh hatóságok szerint állami forrásokat nem vonnak be.

Az intézkedés értékelése

Az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében az állami támogatásnak kétféle potenciális kedvezményezettje lehet: a biztosított KKV-k és a közvetítők, akik számára a program igazgatási költségeit visszatérítik. A Cseh Köztársaság az intézkedést támogatásként jelentette be. Annak érdekében, hogy egy intézkedés az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozzon, öt halmozott feltételnek kell megfelelnie:

Úgy tűnik a közvetítőket illetően az intézkedés nem biztosít állami forrásból származó előnyöket az érintett közvetítők számára, mivel a közvetítés költségeit az ügyfelek viselik, akik magasabb, a piacnak megfelelő biztosítási díjat fizetnek. Az intézkedés tehát a közvetítők tekintetében – úgy tűnik – nem nyújt állami támogatást az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében.

Ami a KKV-k vonatkozásában a támogatást illeti, az állami forrásoknak az EGAP-on keresztül történő bevonását nem lehet eleve kizárni, jóllehet az EGAP kereskedelmileg életképes alapon működik. Az EGAP pénzügyi kötelezettségének garantálásához állami források állnak rendelkezésre, ahogyan azt az EGAP jogalapja is meghatározza. Ezen felül – a jogalap szerint – az EGAP köteles az állam gazdasági politikáját követni a hitelbiztosítási piac fejlesztése érdekében. Tehát azok az intézkedések, beleértve a jelen intézkedést is, amelyeket az EGAP e gazdasági politika követése érdekében vezet be, az államnak tulajdoníthatók.

Ezen intézkedés a KKV-k < 2 millió számára olyan feltételek mellett nyújt rövid lejáratú exporthitel biztosítást, amelyek a piacon jelenleg nem elérhetők. Jóllehet az intézkedés várhatóan önfinanszírozó lesz, nem lehet kizárni, hogy a legkedvezőtlenebb esetben a program veszteséges lesz. Ebben az esetben az EGAP állami ügynökség fedezi e veszteségeket. Ebben a szakaszban ezért nem lehet kizárni a kedvezményezett KKV-k számára nyújtott előnyt.

A nyújtott előny szelektív, mivel olyan KKV-kra irányul, amelyek éves exportforgalma nem haladja meg a 2 millió EUR-t.

Az exporthitel biztosításhoz kapcsolódva befolyásolhatja a tagállamok közötti kereskedelmet.

Annak meghatározása érdekében, hogy az intézkedés befolyásolja-e a meglévő magánbiztosítási piacon zajló versenyt, a Bizottság a közlemény alapján megvizsgálta a bejelentett intézkedést.

A Cseh Köztársaság a nem piacképes kockázatok alkalmazása tekintetében a közlemény 2.5. pontja alapján alkalmazni kívánja a védzáradékot; ezzel párhuzamosan a közlemény 4.4. pontja arra a tényre mutat rá, hogy egyes országokban a magántulajdonú exporthitel-biztosítók vagy a saját számlájuk terhére működő állami vagy államilag támogatott exporthitel-biztosítók időlegesen nem képesek fedezetet biztosítani piacképes exporthitel-kockázatokra. Következésképpen ezeket a kockázatokat időlegesen nem piacképes kockázatoknak kell tekinteni.

Azoknak a tagállamoknak, amelyek a közlemény 2.5. pontjával összhangban a védzáradékkal kívánnak élni, egy piaci jelentésben kell bizonyítaniuk, hogy a magánbiztosítási piacon nem áll rendelkezésre fedezet a kockázatra, és ezt két nagy, közismert, nemzetközi exporthitel-biztosító, illetve egy hazai hitelbiztosító támasztja alá. Rendelkezésre kell bocsátaniuk azon feltételeknek a leírását, amelyek a nem piacképes kockázatok tekintetében alkalmazandók, és az ilyen kockázatokra vonatkozó díjakat az exporthitel-biztosítók által felszámított díjhoz kell igazítaniuk.

A bejelentés szerint a program a KKV-kra vonatkozó termékek esetében felszámított biztosítási díjakat a más biztosítók által felszámított díjakhoz igazítja. Ehhez a kiszámítás során figyelembe veszik: 1) a veszteségi rátát, amely a cseh hatóságok rendelkezésére álló adatok szerint nem különbözik az összes vállalkozás veszteségi rátájától, 2) a magasabb költséggrátát, amely figyelembe veszi a magasabb értékesítési és igazgatási költségeket, valamint 3) a haszonkulcsot. Az eredményezett ráták teljes mértékben fedezik a biztosítási program várható költségeit.

A bejelentés azonban a két közismert, nemzetközi exporthitel-biztosítótól származó bizonyítékot illetően hiányos volt. A nemzetközi biztosítótársaságok kérésre nem bocsátottak a cseh hatóságok rendelkezésére ilyen nyilatkozatot. A Bizottság ezért az EK-Szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerint eljárást indít, mivel kétségek merültek fel annak tekintetében, hogy a kockázatokra a magánbiztosítási piacon a fedezet nem elegendő, illetve nem áll rendelkezésre.

A Bizottság tehát felkéri az érdekelt harmadik feleket, hogy az erre vonatkozó észrevételeiket e levél összefoglalójának az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzétételétől számított egy hónapon belül tegyék meg. Az információnak különösen az alábbiakat kell tartalmaznia:

- bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a 2 millió EUR éves exportforgalmat meg nem haladó KKV-k számára a rövid lejáratú exporthitel biztosítás milyen mértékben biztosított és áll rendelkezésre, beleértve az ilyen biztosítás nyújtásának feltételeit, valamint
- a rendelkezésre állás említett foka ezen KKV-k esetében – amelyek jellemzően az ügyfelek elégtelen diverzifikációjától szenvednek, és amelyek esetében jelentős kiegészítő értékesítési költségei merülnek fel – milyen mértékben tekinthető elégségesnek ahhoz, hogy a rövid lejáratú exporthitel biztosításhoz hozzáférhessenek.

A LEVÉL SZÖVEGE

„1. POSTUP

- (1) Česká republika oznámila prostřednictvím registrovaného e-mailu ze dne 12. ledna 2007, který Komise evidovala ten samý den, výše uvedené opatření podpory z důvodu právní jistoty. Oznámení bylo doplněno zprávou zahrnující odůvodnění týkající se existence tržního selhání na trhu pojištění krátkodobých exportních úvěrů pro malé a střední podniky [MSP (2)] v České republice.
- (2) Dopisy ze dne 20. února 2007 a 11. května 2007 požádala Komise o dodatečné informace o tomto opatření. České orgány odpověděly dopisy ze dne 16. března 2007 a 24. května 2007, jež byly evidovány ve stejné dny.

2. POPIS OPATŘENÍ

2.1 Předmět

- (3) Pomocí oznámeného opatření zamýšlí Česká republika poskytovat pojištění krátkodobých vývozních úvěrů českým MSP prostřednictvím oficiální národní agentury pro vývozní úvěry, jež se nazývá EGAP (Exportní garanční a pojišťovací společnost), jež bude českým MSP poskytovat pojišťovací produkty prostřednictvím soukromých zprostředkovatelů.
- (4) V důsledku skutečnosti, že EGAP je oficiální agenturou České republiky pro vývozní úvěry, je její činnost upravena zvláštním právním předpisem, a to sice zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů. Za její závazky a přetrvávající rizika ručí stát v souladu s výše uvedeným zákonem. Aby byla zajištěna platební schopnost, opírá se společnost o zvláštní fond, jenž se skládá z příjmu z pojistného, rozděleného zisku a příspěvků ze státního rozpočtu.

(2) Jak je vymezeno doporučením Komise ze dne 6. května 2003, pokud jde o definici velmi malých, malých a středních podniků (oznámení pod číslem K (2003) 1422), Úř. věst. C 124, 20.5.2003, s. 36–41.

- (5) Od roku 2001 však EGAP nezískala žádné příspěvky ze státního rozpočtu. Kromě toho EGAP od svého založení v roce 1992 nemusela použít prostředky vyčleněné ze státního rozpočtu. Vždy pracovala v souladu se zásadou rentability, tedy všechny její náklady, výdaje a pojistná plnění byly hrazeny z příjmů z pojistného a ze zisků.
- (6) Co se týče uvedeného opatření, je pojistná činnost EGAP prováděna v spolupráci s komerčními pojišťovacími společnostmi. Závazky uzavírá EGAP, jež jedná jako pojistitel, přičemž nese veškerá úvěrová rizika a výplaty pojistných událostí vůči pojistníkům, zatímco komerční pojišťovny budou za zprostředkovatelskou provizi, jež odráží související náklady, zprostředkovávat a spravovat pojistné smlouvy.
- (7) Podporou tohoto segmentu trhu s pojištěním úvěrů zamýšlí Česká republika zapojit soukromé pojišťovny jakožto zprostředkovatele, aby byl položen základ pro samostatný soukromý trh s pojištěním krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP.

2.2 Cílové společnosti

- (8) Adresáty opatření jsou české MSP, jejichž celkový roční vývozní obrat nepřesahuje 2 miliony EUR (dále jen „MSP < 2m“). Tímto opatřením bude podpořeno zhruba 501 až 1 000 příjemců.

2.3 Obchodní podmínky pojišťovacího produktu

- (9) Česká republika zamýšlí poskytnout pojištění krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP < 2m proti riziku nezaplacení prostřednictvím své oficiální agentury pro vývozní úvěry EGAP. Pojištění pokrývá rizika nezaplacení pohledávek za dodávky zboží a/nebo služby na úvěr.
- (10) Pojišťovací produkt nabízený EGAP MSP < 2m, takzvaným „B-MSP“, přebírá zjednodušeným způsobem prvky techniky a postupů používaných při správě komerčního pojištění úvěrů.
- (11) Pojistná sazba pro tyto produkty se vypočítává připočtením nákladů specifických pro MSP k průměrné komerční pojistné sazbě, což vede k vyšším „výdajům na pojistné“.

2.4 Prodej přes soukromé zprostředkovatele

- (12) EGAP zamýšlí prodávat tento produkt skrze komerční pojistitele úvěrů, kteří budou vystupovat v úloze zprostředkovatelů. Tento režim bude otevřený pro všechny pojistitele úvěrů, kteří jsou činní nebo v budoucnosti vstoupí na český trh s pojištěním úvěrů a budou ochotni a schopni plnit úkoly, které jsou očekávány od zprostředkovatelů.
- (13) EGAP bude likvidovat pojistné události a vyplácet pojistníkům pojistné plnění. Kromě toho bude EGAP iniciativně provádět další marketingové činnosti, jež se týkají tohoto segmentu.
- (14) Zprostředkovatelé budou zodpovědní za marketing a prodej produktů a výběr pojistného, přičemž při těchto činnostech budou používat vlastní infrastrukturu a vybavení. Pojištění budou prodávat ve jménu a na účet EGAP.

- (15) Zprostředkovatelé budou zodpovědní za činnosti obvyklé pro přímé pojistitele úvěrů. Toto bude kromě jiného zahrnovat skutečnost, že MSP < 2m budou pojišťováni jen na základě analýzy jejich ekonomické a finanční situace.
- (16) Toto uspořádání zahrnuje také důležité zjednodušení ve srovnání se standardními pojišťovacími smlouvami, totiž skutečnost, že platby pojistného budou vypočítávány na základě celkových objemů obrátu (příčemž měsíční hlášení o vývozním obrátu budou MSP předávat zprostředkovatelům) namísto uzavírání jednotlivých pojistných smluv pro jednotlivé smlouvy.
- (17) EGAP obdrží celou částku pojistného a zaplatí zprostředkovatelům za jejich služby provizi ve formě podílu z vybraného pojistného, přičemž budou vzaty v úvahu náklady na distribuci a správu.

2.5 Prováděcí subjekt

- (18) EGAP je agenturou pro vývozní úvěry České republiky jednající svým jménem a na svůj účet. Za její závazky ručí v souladu s příslušným zákonem ⁽³⁾ stát. Hodnota rizika za všechny pojištěné úvěry je krytá ze zvláštního fondu, který zaručuje platební schopnost pojišťovací společnosti při plnění závazků, jež plynou z její činnosti. Fond je složen z příjmů z pojistného, zisků, jakož i příspěvků ze státního rozpočtu.

2.6 Právní základ

- (19) Pojistný systém je založen na zákoně č. 23/2006 Sb. (jež odráží pravidla zavedená změnou sdělení č. 281 C 1997 Komise členským státům, kterým se použijí články 92 a 93 Smlouvy na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů ⁽⁴⁾), který byl změněn zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o změně zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

2.7 Trvání

- (20) Trvání opatření je omezeno na dva roky od schválení Komisí.

2.8 Zdroje

- (21) České orgány potvrdily, že systém se bude sám financovat pojistným, jež bude vybíráno od pojištěných společností. Z tohoto důvodu nebudou podle českých orgánů do systému zapojeny státní zdroje.

3. POSOUZENÍ

- (22) Jsou dány dva druhy možných příjemců státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, a sice pojištěné MSP a zprostředkovatelé, kterým budou hrazeny náklady na správu systému.

3.1 Podpora MSP

- (23) Aby opatření spadalo do oblasti působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy, musí být současně splněna čtyři kritéria:
- opatření musí zahrnovat použití státních zdrojů,
 - opatření musí znamenat udělení selektivní výhody příjemci,
 - opatření musí ovlivnit obchod mezi členskými státy,
 - opatření musí hrozit narušit hospodářskou soutěž.
- (24) Ačkoliv je systémem, který je rentabilní za komerčních podmínek, účast státních zdrojů prostřednictvím EGAP nemůže být předem vyloučena. Jak je stanoveno v právním základě EGAP, jsou státní zdroje dostupné jakožto záruka za finanční riziko EGAP. Kromě toho je EGAP podle svého právního základu povinna provádět státní hospodářskou politiku pro rozvoj trhu pojištění úvěrů. Opatření, včetně tohoto, která EGAP uskutečňuje za účelem provádění této hospodářské politiky, jsou proto přičitatelná státu.
- (25) Za účelem posouzení, zdali opatření představuje selektivní zvýhodnění, ovlivňuje hospodářskou soutěž na stávajícím soukromém pojišťovacím trhu a obchod mezi členskými státy, přezkoumala Komise uvedené opatření podle *Sdělení Komise členským státům na základě čl. 93 odst. 1 Smlouvy o ES, kterým se použijí články 92 a 93 Smlouvy na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů* ⁽⁵⁾ (dále jen „sdělení“).

3.1.1 Dodržení ustanovení sdělení

- (26) Bod 2.5 sdělení definuje „obchodovatelná rizika“ jako rizika veřejných a neveřejných dlužníků se sídlem v zemích uvedených v příloze sdělení. Finanční výhody ve prospěch pojistitelů vývozních úvěrů pro obchodovatelná rizika jsou obvykle zakázány.
- (27) Uvedené opatření poskytuje veřejnou podporu pro pojištění rizika dlužníků sídlících ve všech zemích. Pokud země nejsou uvedeny v příloze sdělení, jsou rizika ve smyslu sdělení „neobchodovatelná“ a veřejná podpora pro jejich pojištění je v souladu se sdělením.
- (28) Podle bodu 2.5 sdělení se rizika dlužníků se sídlem v zemích, jejichž výčet je podán v příloze sdělení, přechodně považují za neobchodovatelná, za předpokladu a v té míře, ve které ve členském státě neexistuje soukromý pojišťovací trh a pokud je podstoupí malé a střední podniky, jejichž celkový roční obrát vývozu nepřesáhne 2 miliony EUR. Bod 4.4 sdělení zohledňuje skutečnost, že v některých zemích může být krytí obchodovatelných rizik vývozních úvěrů ze strany soukromých pojistitelů vývozních úvěrů i ze strany veřejných nebo veřejně podporovaných pojistitelů vývozních úvěrů, kteří poskytují krytí na vlastní účet, dočasně nedostupné. Tato rizika mohou proto být také považována za neobchodovatelná.

⁽³⁾ Viz bod 2.5 – Právní základ.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 325, 22.12.2005, s. 22–23.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 281, 17.9.1997, s. 4–10, ve znění Úř. věst. C 217, 2.8.2001, s. 2–3 a Úř. věst. C 325, 22.1.5.2005, s. 22–23.

- (29) Členské státy, které si přejí použít této únikové doložky, musí prokázat, že krytí rizik je na soukromém pojišťovacím trhu nedostupné a předložit příslušné důkazy od dvou známých mezinárodních pojišťitelů vývozních úvěrů, jakož i národního pojistitele úvěrů. Kromě toho přizpůsobí státem podporovaní pojišťitelé vývozních úvěrů své pojistné sazby pro tato neobchodovatelná rizika v nejvyšší možné míře sazbám jinak účtovaným pojišťiteli vývozních úvěrů pro obdobná rizika a poskytnou popis podmínek, které veřejně podporovaný pojišťitel vývozních úvěrů hodlá použít pro krytí daných rizik.
- 3.1.2 *Nedostupnost nebo nedostatečnost krytí na soukromém pojišťovacím trhu pro MSP*
- (30) V souladu se zprávou o trhu v příloze oznámení je soukromý trh s pojištěním krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP charakterizován závažným nedostatkem nabídky. Existuje několik překážek přístupu MSP ke komerčnímu pojištění krátkodobých vývozních úvěrů:
- Pojištění je často spojeno s malým počtem kupujících nebo dokonce s jediným kupujícím, a proto klientela českých MSP a obzvláště malých podniků není dostatečně diverzifikovaná, aby pro pojišťitele představovala přijatelnou úroveň rizika.
 - Objem pojištěných úvěrů je ve srovnání s velkými společnostmi malý a v důsledku této skutečnosti jsou vybrané částky pojistného vzhledem k výše zmíněným rizikům příliš malé na to, aby byly ekonomicky odůvodnitelné.
 - Majitelé nebo ředitelé uvedených MSP často nedisponují řádnými finančními znalostmi a nejsou obeznámeni s metodami pojištění úvěrového rizika.
 - Z těchto důvodů přináší kontakt se široce rozptýlenými malými a středními podniky a vysvětlení výhod pojištění krátkodobých vývozních úvěrů dodatečné marketingové náklady.
 - Celkově lze shrnout, že správní náklady a příjem z pojistného z pojistných smluv krátkodobých vývozních úvěrů v segmentu MSP vytvářejí „neekonomičnost z rozsahu“. Správní náklady jsou vysoké (viz bod d)) a jsou rozloženy na příjem z pojistného, jenž sestává z relativně malých částek, které jsou důsledkem malých objemů obchodu MSP.
- (31) Paradoxně nemají MSP, jež jsou v důsledku své nízké likvidity při selhání svých exportních transakcí velmi zranitelné, přístup k pojistnému krytí, jež by snížilo jejich tržní rizika.
- (32) Podle přílohy oznámení je segment MSP u pojištění krátkodobých vývozních úvěrů považován komerčními pojišťovnami v důsledku nedostatečného rozložení kupujících/rizika, vysokých marketingových nákladů a neekonomičnosti z rozsahu za neziskový. Komerční pojištění je proto buď není nabízeno nebo je nabízeno za prohibitivní ceny. Co se týče MSP, je soukromý pojišťovací trh v České republice proto považován za trh, který je charakterizován hlubokým nedostatkem nabídky.
- (33) České orgány odhadují, že mezinárodní soukromí pojišťitelé vývozních úvěrů, kteří působí v České republice, uzavřeli celkem méně než 240 pojistných smluv s MSP a komerční dceřiná společnost EGAP ne více než 600 pojistných smluv. České orgány dále odhadují, že s malými podniky s vývozním obrátem pod 2 miliony EUR nebylo uzavřeno více než 150 pojistných smluv.
- (34) České orgány požádaly národního pojistitele vývozních úvěrů [...] (*), jakož i dva známé mezinárodní pojišťitele vývozních úvěrů, [...] a [...] o prohlášení, že nemají námítky proti uvedenému systému.
- (35) [...] Neexistence nebo nedostatečnost pojistného krytí pro tento druh rizika byla tedy podpořena prohlášením národního pojistitele úvěrů.
- (36) [...] a [...] však požadované prohlášení neposkytly. [...]
- (37) České orgány dále uvedly, že malé podniky oznámily, že když se obrátily na komerční pojišťitele úvěrů, byly odmítnuty nebo měly negativní zkušenosti. Oznámení kromě toho zahrnuje dopisy Hospodářské komory České republiky, Sdružení malých a středních podniků a České bankovní asociace, jež potvrzují neexistenci pojištění úvěrů pro malé a velmi malé podniky.
- (38) Z podkladů předložených českými orgány se zdá, že pojištění krátkodobých vývozních úvěrů není pro MSP < 2m dostatečně dostupné. Tato skutečnost však nebyla potvrzena prohlášeními dvou velkých známých mezinárodních pojišťitelů vývozních úvěrů. Ačkoliv české orgány žádaly o toto prohlášení u dvou takovýchto pojišťitelů, jež působí v České republice, společností [...] a [...], prohlášení nebyla předložena, čímž nebyl splněn požadavek stanovený v bodě 2.5 Sdělení o uplatnění únikové doložky.
- (39) Komise má proto pochybnosti, zdali je splněna podmínka nedostupnosti nebo nedostatečnosti krytí pojištění vývozních úvěrů nabízeného soukromými pojišťiteli malým podnikům s omezeným obrátem.
- 3.1.3 *Přiblížení pojistných sazeb sazbám účtovaným jinde*
- (40) Sdělení ⁽⁶⁾ vyžaduje srovnání pojistných sazeb, které mají být účtovány podle českého programu se sazbami účtovanými jinde.
- (41) Podle českých orgánů nemohou být sazby specifické pro určitý sektor realisticky použity na segment českých MSP vzhledem k jeho zvláštnosti. České orgány tvrdí, že výsledky srovnání s trhy jiných států by se výrazně lišily v závislosti na velikosti, počtu podniků, diversitě sektorů a exportním potenciálu MSP v dané zemi.
- (42) České orgány v této souvislosti uvádějí, že pro srovnání pojistných sazeb je nevhodnějším referenčním trhem celkový trh s komerčním pojištěním úvěrů v České republice.

(*) Obchodní tajemství.

(6) Ve znění Úř. věst. C 325, 22.12.2005, s. 22.

- (43) Kromě toho nemají české orgány údaje o pojistných sazbách jiných komerčních pojistitelů na českém trhu. V důsledku této skutečnosti založila EGAP své výpočty pojistné sazby na údajích dostupných od KUP (?), což je samostatně řízená dceřiná společnost EGAP činná v sektoru tržního pojištění úvěrů nepodporovaného státem. Při zohlednění skutečnosti, že KUP je dominantním účastníkem na trhu s tržním podílem ve výši 51 %, mohou být její sazby považovány za základ pro srovnání.
- (44) Pro odvození přiměřených pojistných sazeb pro MSP byly použity průměrné sazby celého komerčního trhu s pojištěním vývozních úvěrů KUP z roku 2005 a první poloviny roku 2006.

a) Komerční pojistné sazby pro rok 2006

- (45) Průměrná pojistná sazba na celém trhu s pojištěním vývozních úvěrů KUP se pro rok 2006 rovná [...] %. Tento údaj je výsledkem výpočtu, při kterém bylo vzato v úvahu 1) **škodní poměr** (očekávaný škodní průběh, který je čistou rizikovou pojistnou sazbou), 2) **podíl nákladů** (správní a provozní náklady v poměru k částce pojištěných pohledávek) a 3) **míra zisku** (náklady alternativních příležitostí kapitálu). Tato sazba slouží jako srovnávací sazba.
- (46) Hlavní součástí výše uvedené pojistné sazby je **škodní poměr** (LR). Odhadovaný konečný škodní poměr pro následující pojišťovací období je založen na průměru škodních poměrů předchozího roku ([...] %). Bezpečnostní přírážka je vypočítána jako směrodatná odchylka od souboru škodních poměrů všech předchozích let ([...] %). Výsledný škodní poměr proto činí [...] % ([...] % průměr + [...] % směrodatná odchylka). Odhad konečného škodního poměru pro následující období je zdrženlivý, neboť variabilita vývoje škod vyjádřená směrodatnou odchylkou je spíše vysoká. Na druhé straně slouží jako nárazník proti jakýmkoliv případným neočekávaným pojistným událostem.
- (47) Při výpočtu **podílu nákladů** (PN) byly vzaty v úvahu pouze celkové výdaje. Očekávaný podíl nákladů pro rok 2006 je [...] %.
- (48) Vyžadovaná **míra zisku** (MZ) odráží požadovaný výnos z kapitálu pro tento předmět podnikání. Byla vypočítána na hodnotu [...] %. Určitý dodatečný ziskový potenciál je do konservativní bezpečnostní přírážky také zahrnut.
- (49) Výsledná komerční pojistná sazba je s ohledem na výše uvedená kritéria shrnuta v následujícím vzorci:

$$(LR + ER) \times (1 + PM) = [...]$$

b) Průměrná pojistná sazba pro MSP

- (50) Sazba pro MSP je vypočítána podobně jako celková komerční třída úvěruschopnosti, přičemž se bere v úvahu, že **podíl nákladů** je více než třikrát vyšší s ohledem na výše uvedené vyšší marketingové a správní náklady spojené s vyšším stupněm asistence, jež při pojišťování MSP zapotřebí. Tato sazba by potom činila [...] % namísto [...].

- (51) **Škodní poměr** plynoucí z pojistně-matematických výpočtů je považován za statisticky totožný. Podle českých orgánů nebyl na základě údajů dostupných KUP zjištěn žádný negativní dopad nízké diversifikace rizika, velikosti a kvality MSP na škodní poměr.
- (52) Proto byla po příslušných úpravách, které zohledňují vyšší správní náklady, stanovena odhadovaná pojistná sazba pro MSP na [...] %. Takováto sazba bude podle zprávy připojené k oznámení plně pokrývat zvýšené správní náklady související s pojištěním MSP, jakož i pojistná rizika.
- (53) Zdá se proto, že při zohlednění výše uvedených skutečností je splněna podmínka přiblížení pojistných sazeb k sazbám účtovaným jinde stanovená v bodě 2.5 sdělení.

3.2 Podpora zprostředkovatelům

- (54) Aby opatření spadalo do oblasti působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy, musí být současně splněna čtyři kritéria:
- opatření musí zahrnovat použití státních zdrojů,
 - opatření musí znamenat udělení selektivní výhody příjemci,
 - opatření musí ovlivnit obchod mezi členskými státy,
 - opatření musí hrozit narušit hospodářskou soutěž.
- (55) Tento režim bude otevřený pro všechny pojistitele úvěrů, kteří jsou činní nebo v budoucnosti vstoupí na český trh pojištění úvěrů a budou ochotni a schopni plnit úkoly, které jsou očekávány od zprostředkovatelů.
- (56) Správní náklady vyřizování pojištění spojených s uvedeným pojištěním MSP ponese zprostředkovatelé. Provise pro zprostředkovatele se bude skládat z provise pro zprostředkovatele/makléřské provise, jež nepřesáhne skutečné náklady, jež byly způsobeny pojištěním MSP a přiměřeného zisku. V žádném případě nepřesáhne [...] % vybraného pojistného. Konečná provise vezme v úvahu údaje známé z českého pojišťovacího trhu. Bude stanovena jako výsledek jednání se zúčastněnými stranami a bude stejná pro všechny zprostředkovatele. České orgány potvrdily, že makléřská provise bude každoročně upravována tak, aby nepřesáhla skutečně vynaložené náklady plus přiměřený zisk.
- (57) Podle českých orgánů nepřevádí EGAP zprostředkovatelům pojištění žádné státní zdroje, neboť celkové náklady zprostředkování nese stát, nýbrž zákazník, který platí vyšší, tržní pojistné. Břemeno nákladů je proto přeneseno na trh.
- (58) Nezdá se proto, že by opatření zúčastněným zprostředkovatelům poskytovalo jakoukoliv výhodu ze státních zdrojů. Není proto zřejmé, že by opatření na úrovni zprostředkovatelů poskytovalo státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

(?) Komerční úvěrovou pojišťovnu EGAP, a.s.

4. ZÁVĚR

(59) V tomto stádiu opatření nespĺňuje podmínky pro použití únikové doložky stanovené v bodě 4.4 sdělení. České orgány zejména neposkytly důkazy o nedostupnosti nebo nedostatečnosti pojistného krytí vývozních úvěrů od dvou velkých známých mezinárodních soukromých pojišťitelů vývozních úvěrů. V rámci předběžného hodnocení stanoveného článkem 6 nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES, má Komise pochybnosti o jeho charakteru jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES a jeho možné slčitelnosti se společným trhem a zejména o nedostupnosti nebo nedostatečné dostupnosti pojištění krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP, jejichž celkový roční obrat nepřesahuje 2 miliony EUR.

5. ROZHODNUTÍ

(60) S ohledem na výše uvedené žádá Komise v rámci postupu podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES Českou republiku, aby během jednoho měsíce ode dne doručení tohoto dopisu předložila své připomínky a dále vyzývá zúčastněné třetí strany, aby během jednoho měsíce ode dne zveřejnění shrnutí tohoto dopisu v *Úředním věstníku Evropské unie* předložily své připomínky. Komisi zejména zajímají:

- důkazy prokazující rozsah, ve němž je poskytováno pojištění krátkodobých vývozních úvěrů a v němž je dostupné MSP s celkovým ročním vývozním obratem

nepřesahujícím 2 miliony EUR, včetně podmínek, za nichž je takovéto pojištění poskytováno, a

– jak dalece může být uvedený stupeň dostupnosti považován za dostatečný pro tyto MSP, jež jsou znevýhodněny nedostatečnou diversifikací zákazníků a u nichž existují významné dodatečné marketingové náklady, aby se mohlo mít za to, že mají přístup k pojištění krátkodobých vývozních úvěrů.

(61) Komise vyzývá české orgány, aby kopii tohoto dopisu neprodleně zaslaly potenciálním příjemcům podpory.

(62) Komise si dovoluje České republice připomenout, že čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES má odkladný účinek, a ráda by ji upozornila na článek 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999, který stanoví, že příjemce musí veškerou protiprávní podporu navrátit.

(63) Komise tímto Českou republiku upozorňuje, že uvědomí zúčastněné strany zveřejněním tohoto dopisu a jeho stručného shrnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*. Uvědomí také zúčastněné strany ve státech ESVO, které jsou signatáři Dohody o EHP, zveřejněním oznámení v dodatku EHP *Úředního věstníku Evropské unie* a bude informovat Kontrolní úřad ESVO zasláním kopie tohoto dopisu. Všechny tyto zúčastněné strany budou vyzvány, aby předložily své připomínky do jednoho měsíce od dne zveřejnění daného dopisu či oznámení."